

Naturhistoriske samlinger online

- debatoplæg til synliggørelse af geologien

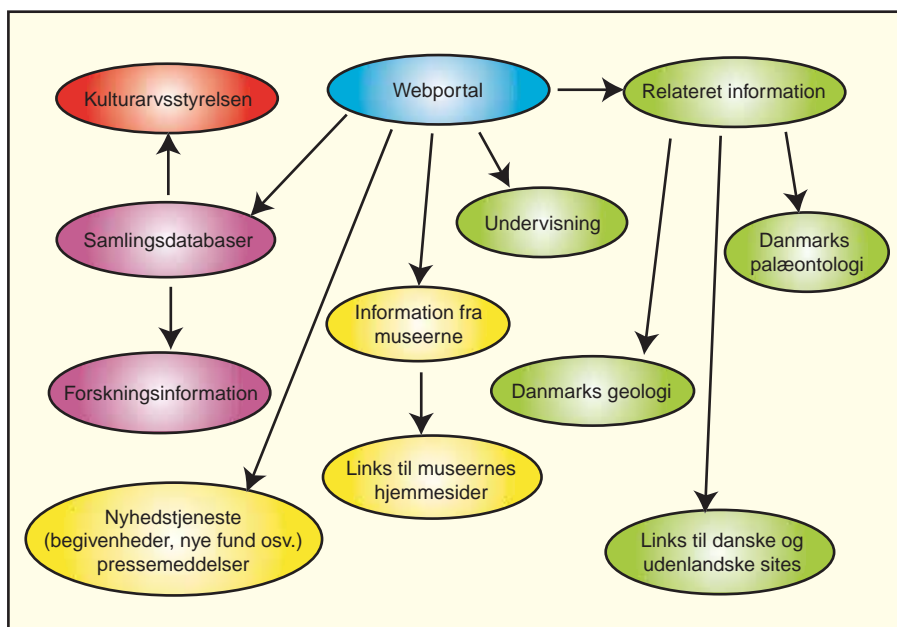
Af Thomas Varming og Anders Tychsen, Geologisk Museum, Københavns Universitet, Øster Voldgade 5-7, 1350 København K

I efteråret 2003 gik en række danske geologiske museer sammen for én gang for alle at få de danske geologiske samlinger registreret elektronisk – til glæde for både fagfolk og lægmand. Men der er problemer med at skaffe penge til initiativet.

En fælles registreringsdatabase af de danske naturhistoriske samlinger – med online adgang. Det er fællesvisionen for de geologiske museer i Danmark, som i løbet af efteråret 2003 sammen udarbejdede en handlingsplan for, hvordan de geologiske samlinger én gang for alle kan blive elektronisk registreret til glæde for både museerne selv, professionelle og lægfolk. Projektet er imidlertid kuldsejlet på grund af manglen på støtte til og prioritering af samlingerne.

Samlinger online

Den grundlæggende idé er oprettelsen af et databasesystem, der giver mulighed for såvel Geologisk Museum som de mindre museer Fur Museum, Møllermuseet, Østsjælland Museum og Gram Museum kan begynde at registre deres samlinger under vejledning og hjælp af en centralt ansat projektmedarbejder. På Geologisk Museum har man i det sidste års tid ladet udarbejde et registreringssystem til typesamlingerne, og det er en lignende model, men med features såsom adgang via internettet, der ønskes oprettet mellem museerne.

Oversigt over emner, som en fuldt udbygget portal bør indeholde. (Grafik: Forfatteren og UVH)

Databasen skal kobles sammen med Kulturarsstyrelsens nye databasesystem, og en fælles webportal skal sikre museerne og andre interesserede adgang til databasen. Derudover er det planen, at webportalen skal indeholde andre tilbud såsom formidling af geologiske emner, skoletjenester, nyhedstjenester og i øvrigt funge som en samlet indgang til de danske geologiske museer. Den glimrende portal www.geologi.dk vil være en oplagt mulighed at udbygge med disse features, således at der ikke eksisterer to konkurrerende hjemmesider. Et muligt indhold og opbygning af denne portal kan ses på figuren.

Hvorfor bør det ske i et samarbejde?

Umiddelbart kan man mene at et samarbejde kan gøre tingene mere komplicerede og træge, men der er klare fordele derved. En første fordel ved at lave et samarbejde er at data, som tages ind i databasen, bliver sammenhængende og kan kvalitetssikres via eksperter inden for de relevante områder. En vigtig funktion ved et databasesystem er at kunne fæste lid til de informationer, som systemet indeholder.

Et samarbejde vil give projektet mere vægt og formodentlig gøre søgning af projektpenge nemmere, da synligheden for fondene vil være større.

EKSPERTER I JORD, VAND OG MILJØ

- Geotekniske undersøgelser
- Forureningsundersøgelser
- Hydrogeologiske undersøgelser
- Havbundsundersøgelser
- Kystsikring af sandstrande

- Grundvandsboringer til vandforsyninger
- Modellering af olie- og gasreservoirer
- Grundvandssænkingsanlæg
- Jordankre
- Oprensning af forurening

GEO

Geoteknik Institut

GEO • Maglebjergvej 1 • P.O.Box 119 • DK-2800 Lyngby • Tlf:4588 4444 • Fax:4588 1240 • www.geoteknik.dk

En elektronisk registrering af samlingerne vil lette noget af det administrative arbejde, som følger med at nogle af samlingernes eksemplarer udlånes til videnskabeligt brug. Det bliver nemmere at hjemkalde og administrere udlån, fordi et elektronisk system automatisk kan fange udlån, som er gået ud over en given hjemkaldelsesdato.

Og sidst men ikke mindst er samlingerne en del af det danske folks arv og bør så vidt muligt varetages, så alle får mest ud af den.

Hvorfor vil vi med i databaseprojekt?

Der er flere gode grunde til at knytte sig til Kulturarvsstyrelsen. Sådan som man forventer, at deres nye system skal fungere, vil man fx kunne søge på Grønlandsekspeditioner og se, hvilket materiale af både naturhistorisk og kulturhistorisk karakter, der ligger i basen. Ligeledes vil man fra museernes side selv kunne bestemme, hvilke informationer man vil videregive til befolkningen, således at følsomme oplysninger ikke videregives.

Samtidig kan de enkelte museer have en adgang til deres system, som er forbeholdt fagfolk, så trafikken bliver fordelt mellem Kulturarvsstyrelsens server og museernes egne servere med bedre udbytte for alle.

Efter udenlandsk forbillede

Fælles registreringsdatabaser for geologiske samlinger med online-adgang for både museerne selv og andre interesserede findes allerede i udlandet. Blandt andet har det palæontologiske museum på Oslo universitet og Floridas Naturhistoriske Museum omfattende fossilsamlingsdatabaser

Kort nyt

Vinterens hidtil koldeste nat

Den kolde polarluft, der trak ned over landet i begyndelsen af uge 4, resulterede i denne vinters hidtil laveste temperatur, der blev målt til -14 °C i de tidlige morgentimer ved Sjælsø i Nordsjælland. Det blev koldest netop her, da det var fuldstændigt stille og skyfrit. Resten af landet havde enten skyer eller vind eller begge dele, hvilket gjorde, at kuldegraderne her kun blev encifrede.

DMI/SP

Ung stjerne efterladt alene

Ung stjerne dannes normalt i tætte gas- og støvskyer og er efterfølgende indhyllet i tætte molekyleskyer, som de vokser ud fra. Den unge stjerne Rosette-HH1, som befin-

med fotos, som alle kvit og frit kan søge oplysninger i.

Sådanne store databaser er vigtige eksempelvis for palæontologisk forskning, hvor der i disse år er et behov for større og større datasæt, når for eksempel Jordens pladetektoniske historie undersøges. Nærliggende er det også at koble databasen med de meget brugte GIS-systemer, således at geografisk udbredelse over tid kan eksemplificeres.

Pengemangel

Ved et møde i efteråret 2003 tilkendegav Kulturarvsstyrelsen, der i forvejen registrerer for eksempel arkæologiske samlinger, at der kunne gives grønt lys for at også de naturhistoriske samlinger kunne lægges ind under deres nye registreringssystem. Desværre valgte Kulturarvsstyrelsen i sidste ende ikke at bevillige støtte til registreringen, hvorfor pengene nu skal søges via andre kanaler.

Hovedargumentet for ikke at støtte projektet var at registrering af samlinger hører til museernes arbejde, og derfor mente man ikke, at eksterne midler var nødvendige. Problemet er at ingen af museerne har mandskabskapacitet til at få registreret samlingerne, det er simpelthen for stor en opgave. Planen var derfor at få oprettet det elektroniske system, og i et samarbejde mellem projektmedarbejderen og museerne i ro og mag at få begyndt arbejdet over en længere periode, som således ikke belaster museerne så meget. Men uden penge til selve systemet og iværksættelse er det næppe sandsynligt, at projektet kommer videre. ■

der sig i stjernebilledet Enhjørningen 1500 lysår fra Jorden, er imidlertid en sjælden undtagelse, da dens normale omgivelser tilsyneladende er blevet blæst væk af ultraviolet stråling fra omkringliggende stjerner. Det betyder, at Rosette-HH1 ikke længere vokser, men samtidig betyder blotlæggelsen af den også, at forskerne kan komme til at studere den nærmere, hvilket jo ellers normalt er svært med unge stjerner, fordi de er indhyllet af tætte støv- og gasskyer. Man har således kunnet observere jetstrømme omkring Rosette-HH1, og det er første gang man har haft muligheden for at få indsigt i, hvordan bipolar jetstrømme kan udvikle sig til asymmetriske jetstrømme.

Ingeniøren/SP ■

Geologisk Tidsskala				
	System	Serie		
Kænozoikum	Kvartær	1800-0 mio. år	Holocæn	
		0-18000	Pleistocæn	
	Tertiær	Neogen	0-1,8	Pliocæn
			1,8-24	Miocæn
		Palæogen	24-65	Oligocæn
			65-66	Eocæn
			66-65	Paleocæn
	Mesozoikum	Kridt	0-65	Øvre
			65-135	Nedre
		Jura	135-203	Øvre
203-250			Mellem	
250-252			Nedre	
Trias		252-250	Øvre	
		250-252	Mellem	
		252-250	Nedre	
Phanerozoikum		Perm	250-295	Lopingien
			295-355	Guadalupien
	355-295		Cisuralien	
	Karbon	295-355	Pennsylvanien	
		355-410	Mississippien	
		410-355	Øvre	
	Devon	355-410	Mellem	
		410-435	Nedre	
		435-355	Øvre	
	Silur	410-435	Prídolí	
435-435		Ludlow		
435-435		Wenlock		
435-435		Llandovery		
Ordovicium	435-500	Øvre		
	500-540	Mellem		
	540-500	Nedre		
Kambrium	500-540	Øvre		
	540-540	Mellem		
	540-540	Nedre		
Proterozoikum		2500-0	(Præ-kambrium)	
Archæikum		2500-0	(Præ-kambrium)	